

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دانشکده: علوم زمین

گروه: پترولوزی و زمین شناسی اقتصادی

بررسی مکانیسم جایگزینی توده گرانیتوئیدی جنوب ظفر قند

(اردستان) به وسیله روش AMS

نگار گوانجی

استاد راهنما:

دکتر محمود صادقیان

اساتید مشاور:

دکتر حبیب الله قاسمی

دکتر رمضان رمضانی اومالی

پایان نامه ارشد جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

تیر ۱۳۸۹

دانشگاه صنعتی شاهرود

دانشکده: علوم زمین

گروه: پترولوزی و زمین شناسی اقتصادی

پایان نامه کارشناسی ارشد خانم نگارگوانجی

تحت عنوان:

بررسی مکانیسم جایگزینی توده گرانیتوئیدی جنوب ظفر قند

(اردستان) به وسیله روش AMS

توسط کمیته تخصصی زیر جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد مورد ارزیابی و

در تاریخ

مورد پذیرش قرار گرفت.

با درجه و امتیاز

امضاء	اساتید مشاور	امضاء	اساتید راهنمای
	نام و نام خانوادگی: دکتر حبیب الله قاسمی		نام و نام خانوادگی: دکتر محمود صادقیان
	نام و نام خانوادگی: دکتر رمضان رمضانی اومالی		

امضاء	نماينده تحصيلات تكميلي	امضاء	اساتيد داور
	نام و نام خانوادگی:		نام و نام خانوادگی: دکتر پرویز امیدی
			نام و نام خانوادگی: دکتر حبیب علی محمدیان

لعدم به مدر و مادر عزیزم

آنان که تجلی آرزوهایشان را

در موقعیت فرزندان خود می‌دانند.

تقدیر و تشکر

خدايا تو را سپاس

خدايا تو را سپاس به پاس توفيق آگاهی که به من ودیعه دادی. خدايا همچون گذشته به من قدرتی عطا کن تا به استقبال آیندهایی روشن پیش روم، صبر مرحمت فرما تا در سختی‌های روزگار دوباره بکوشم. امیدم، رویایی تازه است در انتظار، کمک کن تا بدان دست یابم.

با توجه به عنایات خاصه خداوند متعال، مساعدت و یاری خانواده عزیز، اساتید بزرگوار و دوستان مهربانم، اکنون که پایان نامه خود را به پایان رسانده‌ام بر خود لازم می‌دانم تا مراتب تشکر و قدردانی خود را ابراز نموده و کمال تشکر و امتنان را دارم.

در ابتدا پدربزرگ و مادربزرگ مهربانم که هرآنچه دارم از آن‌هاست. پدرم که همواره بهترین مشوقم بوده است. مادرم که محکم‌ترین تکیه‌گاه زندگی‌ام است. آرش، ندا و نازنین که محبت‌های بی‌دريغشان هرگز فروکش نمی‌کند.

استاد ارجمند، آقای دکتر محمود صادقیان که با راهنمایی‌های ارزنده، زحمات بی‌دريغ و تلاش‌های بی‌وقفه‌اشان در تمام مراحل انجام اين پژوهه، رهگشای اينجانب بودند.

اساتید و کارمندان محترم دانشکده علوم زمین دانشگاه صنعتی شاهروд، بهویژه آقایان دکتر حبیب‌الله قاسمی، دکتر رمضان رمضانی اومالی، دکتر امیدی، دکتر کرمی، دکتر فردوست، مهندس خانعلی‌زاده، مهندس میرباقری و خانم‌ها دکتر شبیبی، فارسی و سعیدی که همیشه مرا از رهنمودهایشان بهره‌مند کردند.

و در نهايٰت دوستانم: خانم‌ها سمیرا الهياری، ماهرخ رحمانی، مینو رجایی، مرجان جامه‌بزرگی و آقایان تدين، شمسی و سعیدیان که همواره همراه بی‌منتم بودند.

دانشجو تایید می نماید که مطالب مندرج در این پایان نامه نتیجه تحقیقات خودش می باشد و در صورت استفاده از نتایج دیگران مرجع آن را ذکر نموده است.

کلیه حقوق مادی مرتبت از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه صنعتی شاهroud می باشد.

چکیده

توده گرانیتوئیدی ظفرقند در ۴۰ کیلومتری جنوب شرقی اردستان قرار دارد. این توده دارای طیف ترکیبی متنوعی متشکل از گابرو، گابرودیوریت، دیوریت، کوارتزدیوریت، گرانودیوریت و آلکالی فلدسپارگرانیت است. سنگ‌های میزبان آن را سنگ‌های آتشفسانی و آتشفسانی-رسوبی اثوسن تشکیل می‌دهند. سنگ‌های میزبان توده، توسط تعداد زیادی دایک آندزیتی با روند غالب شمال‌غربی-جنوب‌شرقی قطع شده‌اند. برخی از این دایک‌ها، توسط توده گرانیتوئیدی ظفرقند قطع شده‌اند. این دایک‌ها به عنوان دایک‌های نسل اول در نظر گرفته شده‌اند. به علاوه، برخی دایک‌های آندزیتی، توده گرانیتوئیدی را قطع می‌کنند و به عنوان دایک‌های نسل دوم در نظر گرفته شده‌اند. براساس شواهد صحرایی، توده ظفرقند در طی یک سازوکار دو مرحله‌ای جایگزین شده است، که عبارتست از: ۱- جایگزینی توده گابروی تا کوارتزدیوریتی و ۲- جایگزینی توده گرانودیوریتی تا آلکالی فلدسپارگرانیتی. حضور گستربه آنکلاوهای میکروگرانولار مافیک، دایک‌های گسیخته و متاسوماتیسم در مرز بین این دو گروه سنگی (به ویژه در منطقه برگهر) این تقسیم بندی را تأیید می‌کند.

اندازه گیری حساسیت مغناطیسی نمونه‌ها نشان می‌دهد که مقادیر میانگین حساسیت مغناطیسی (برحسب μSI) بدین قرار می‌باشد: گابروها (38120 - 38558)، دیوریت‌ها (16922)، گرانیت‌ها و آلکالی فلدسپار گرانیت‌ها (9885). بدین ترتیب گابروها دارای بیشترین حساسیت مغناطیسی و گرانیت‌ها دارای کمترین حساسیت مغناطیسی می‌باشند. مقادیر بالای حساسیت مغناطیسی بیانگر آن است که این توده گرانیتوئیدی، در زمرة گرانیتوئیدهای فرومغناطیس واقع می‌شود. این نوع گرانیتوئیدها، تقریباً معادل گرانیتوئیدهای نوع I می‌باشند. همچنین بر اساس نمودارهای ترمومگنتیت، عامل اصلی بروز رفتار مغناطیسی در نمونه‌های توده ظفرقند، مگنتیت است. بررسی مقادیر شیب خطوارگی‌های مغناطیسی نشان می‌دهد که در راستای شمال‌غرب-جنوب‌شرق که تقریباً با بخش مرکزی توده گرانیتوئیدی ظفرقند منطبق است، خطوارگی‌ها و برگوارگی‌های مغناطیسی دارای شیب زیادی هستند. ترکیب سنگ شناسی این مناطق (گابرو تا کوارتزدیوریت) و شواهد گستربه اختلاط ماقمایی در حاشیه‌های این مناطق، مؤید این موضوع است. در حاشیه‌غربی و شمال‌غربی توده گرانیتوئیدی ظفرقند، شیب خطوارگی‌های مغناطیسی بسیار کم است. این ویژگی همراه با شیب کم برگوارگی‌های مغناطیسی بیانگر آن است که این بخش از توده گرانیتوئیدی به شکل سیل جایگزین شده است. حضور آنکلاوهای میکروگرانولار مافیک بزرگ و تقریباً افقی در گرانودیوریت‌ها و سطح تماس تقریباً افقی سنگ‌های گرانودیوریتی با سنگ‌های آتشفسانی و آتشفسانی-رسوبی میزبان این امر را تأیید می‌کند. با توجه به اصول فابریک مغناطیسی، توده گرانیتوئیدی ظفرقند به ۵ قلمرو (قلمروهای ۱A، ۱B، ۲، ۳، ۴ و ۵) تقسیم بندی شد. قلمروهای ۱A، ۱B، ۳ و ۵ دارای ترکیب گرانودیوریتی-گرانیتی می‌باشند و رفتار مغناطیسی آن‌ها نشان می‌دهد که به صورت سیل جایگزین شده‌اند. در حالی که قلمروهای ۲ و ۴ به صورت مناطق تغذیه کننده عمل نموده‌اند. تجزیه و تحلیل نهایی داده‌ها نشان می‌دهد که توده گرانیتوئیدی ظفرقند طی دو مرحله اصلی جایگزین شده است. ابتدا سنگ‌های مافیک-حدواسط با ترکیب گابرو تا کوارتزدیوریت در امتداد یک زون شمال‌غربی-جنوب‌شرقی جایگزین شده‌اند. سپس در مرحله بعد، ماقماهای تفریق یافته در اتاق ماقمایی عمده‌اً از بخش‌های حاشیه‌ای سنگ‌های مافیک-حدواسط به ترازهای بالاتر راه یافته و به شکل سیل گرانودیوریتی-گرانیتی جایگزین شده‌اند. شواهد ساختاری موجود نشان می‌دهد که گسل قم-زفره و شاخه‌های فرعی آن در جایگزینی توده‌های نفوذی منطقه اردستان تا کاشان سهم بسزایی داشته و توده گرانیتوئیدی ظفرقند در راستای کلی گسل ماربین-رنگان جایگزین شده است.

لیست مقالات مستخرج از پایان نامه

- ۱- مطالعه ناهمگنی حساسیت مغناطیسی (AMS) در توده گرانیتوئیدی جنوب ظفرقند، هفدهمین همایش انجمن بلورشناسی و کانی‌شناسی ایران، دانشگاه بوعالی سینا همدان، ۲۱ تا ۲۲ مرداد ۱۳۸۸.
- ۲- تعیین مکانیسم جایگزینی توده گرانیتوئیدی اونچ (جنوب شرق اردستان) به روش بررسی ناهمگنی حساسیت مغناطیسی (AMS)، سومین همایش تخصصی زمین‌شناسی کاربردی دانشگاه پیام نور، اصفهان، ۴ تا ۶ آبان ۱۳۸۸.
- ۳- بررسی‌های پتروگرافی و پتروفابریک در بخش شمالی توده گرانیتوئیدی ظفرقند، بیست و هفتمین گردهمایی علوم زمین و سیزدهمین همایش انجمن زمین‌شناسی ایران، تهران، اسفند ۱۳۸۸.
- 4- Petrography and magnetic investigation of western part of Zafarghand granitoidic pluton, Ardestan, Isfahan. -Frist International Applied Geological Congress (IAGC 2010), Department of Geology Faculty of Sciences, Islamic Azad University, Mashhad Branch, Iran, April 26-28.

فهرست مطالب

عنوان	
چکیده.	
ز.....	
ط.....	فهرست مطالب
ل.....	فهرست شکل ها
ع.....	فهرست جداول
۱	فصل اول: کلیات
۲	۱- موقعیت جغرافیایی.....
۲	۲- راه های ارتباطی.....
۳	۳- آب و هوا، ریخت شناسی و جغرافیایی انسانی .....
۶	۱-۴-۱- مطالعات پیشین در منطقه مورد مطالعه.....
۸	۲-۴-۱- مطالعات پیشین در زمینه AMS .....
۹	۵- روش مطالعه.....
۱۰	۶- اهداف مطالعه.....
۱۱.....	فصل دوم: زمین شناسی عمومی و سنگ شناسی منطقه .....
۱۲.....	۱- مقدمه.....
۱۴.....	۲- واحدهای سنگی منطقه مورد مطالعه.....
۱۴.....	۱-۲-۲- واحدهای ائوسن (مجموعه آتشفسانی، آتشفسانی- تخریبی و رسوبی).....
۱۵.....	۲-۲-۲- واحدهای سنگی اواخر ائوسن- اویل الیگومن (توده نفوذی مورد مطالعه).....
۱۸.....	۳-۲-۲- کواترنری (آبرفت ها، مخروط افکنه و واریزه ها).....
۱۸.....	۳-۲- زمین شناسی اقتصادی منطقه.....
۱۹.....	۴-۲- زمین شناسی ساختمانی و تکتونیک منطقه.....
۲۴.....	۵-۲- بررسی های سنگ شناسی.....
۲۶.....	۱-۵-۲- دایک های آندزیتی نسل اول.....
۲۶.....	۲-۵-۲- گابرو و گابرودیوریت.....
۳۰.....	۳-۵-۲- دیوریت و کوارتزدیوریت.....
۳۵.....	۴-۵-۲- گرانودیوریت.....
۳۷.....	۵-۵-۲- گرانیت و آکالای فلدوپار گرانیت.....
۴۰.....	۶-۵-۲- آپلیت ها.....
۴۱.....	۷-۵-۲- آنکلاوهای میکروگرانولار مافیک.....
۴۲.....	۸-۵-۲- دایک های آندزیتی نسل دوم.....
۴۳.....	۶-۲- ترتیب تبلور سنگ های نفوذی منطقه ظفرقدن

۴۵	۷-۲- نتایج
۴۷	فصل سوم: معرفی روش فابریک مغناطیسی
۴۸	۱-۳- مقدمه
۵۲	۲-۳- رفتار و ویژگی های مغناطیسی کانی ها
۵۳	۱-۲-۳- دیامغناطیس
۵۳	۲-۲-۳- پارامغناطیس
۵۴	۳-۲-۳- فرومغناطیس
۵۹	۳-۳- اندازه گیری مغناطیس سنگ
۶۵	۴-۳- روش نمونه برداری
۷۱	۵-۳- خطاهای
۷۲	۶-۳- خصوصیات و روش کار دستگاه
۷۶	۷-۳- اصول کار با دستگاه
۷۶	۱-۷-۳- اندازه گیری AMS با روش نمونه چرخشی
۸۸	۸-۳- پارامترهای جهت یابی O.P
۹۱	۹-۳- کالیبراسیون دستگاه
۹۹	۱۰-۳- پارامترهای مغناطیسی
۱۰۱	۱-۱۰-۳- پارامتر حساسیت مغناطیسی میانگین Km
۱۰۲	۲-۱۰-۳- پارامتر انیزوتروپی مغناطیسی P
۱۰۳	۳-۱۰-۳- پارامتر شکل T
۱۰۴	۴-۱۰-۳- پارامتر L , F
۱۰۶	فصل چهارم: تفسیر داده های مغناطیسی و نتیجه گیری
۱۰۷	۴- ۱- کلیات کار
۱۲۹	۴- ۲- بررسی نقشه های مغناطیسی
۱۲۹	۴- ۱-۲-۴- نقشه خطوارگی مغناطیسی
۱۳۳	۴- ۲-۲-۴- نقشه برگوارگی مغناطیسی
۱۳۶	۴- ۳-۲-۴- نقشه حساسیت مغناطیسی میانگین
۱۴۷	۴- ۴-۲-۴- نقشه درصد انیزوتروپی P
۱۵۱	۴- ۵-۲-۴- نقشه پارامتر شکل T
۱۵۵	۴- ۳- انواع فابریک یا ساخت های ماگمایی
۱۵۵	۴- ۱-۳-۴- فابریک های ماگمایی
۱۵۶	۴- ۲-۳-۴- فابریک های ساب ماگمایی
۱۵۸	۴- ۳-۳-۴- فابریک ساب سولیدوس حالت جامد
۱۵۸	۴- ۴- خصوصیات مغناطیسی سنگ های توده ظفرقند

۱۶۰	۱-۴-۴	گرانیت ها.
۱۶۰	۲-۴-۴	گرانودیوریت ها
۱۶۱	۳-۴-۴	دیوریت ها.
۱۶۱	۴-۴-۴	گابروها
۱۶۱	۵-۴-۴	دایک آندزیتی
۱۶۱	۴-۵-۴	قلمربندی توده ظفرقد.
۱۶۴	۱-۵-۴	قلمرо ۱
۱۷۰	۲-۵-۴	قلمرو ۲
۱۷۳	۳-۵-۴	قلمرو ۳
۱۷۴	۴-۵-۴	قلمرو ۴
۱۷۶	۵-۵-۴	قلمرو ۵
۱۸۸		پیوست
۲۱۲		منابع فارسی
۲۱۴		Refrence
۲۲۰		Abstract

فهرست شکل ها

..... ۴	شکل ۱-۱- موقعیت جغرافیایی و راه های ارتباطی منطقه مورد مطالعه
..... ۵	شکل ۱-۲ تصویر ماهواره ای منطقه مورد مطالعه .....
..... ۵	شکل ۱-۳ دورنمای کلی منطقه مورد مطالعه.....
..... ۱۲	شکل ۲-۱- موقعیت منطقه مورد مطالعه بر روی نقشه تقسیم بندی ساختاری ایران.....
..... ۱۳	شکل ۲-۲- بخشی از نقشه زمین شناسی ۱:۱۰۰۰۰۰ اردستان.....
..... ۱۶	شکل ۲-۳- تصویری از دایک های گرانیتی - گرانودیوریتی در سنگ های دیوریتی - کوارتزدیوریتی.....
..... ۱۶	شکل ۲-۴- تصویری از دایک گرانیتی در سنگ های آندزیتی اوشن .....
..... ۱۷	شکل ۲-۵- تصویری از قطع شدگی دایک آندزیتی و میزان آندزیتی آن توسط گرانودیوریت ها .....
..... ۱۷	شکل ۲-۶- تصاویری از دایک ها در سنگ های آتشفسانی - رسوبی .....
..... ۱۸	شکل ۲-۷- تصاویری از دایک های نسل دوم در سنگ های گرانودیوریتی .....
..... ۲۰	شکل ۲-۸-۲- الف و ب موقعیت کلی منطقه مورد مطالعه بر روی نقشه گسل های فعال ایران. -ج- طرح شماتیک قرارگیری توده های نفوذی در امتداد گسل راستگرد قم - زفره.....
..... ۲۱	شکل ۲-۹- نقشه شکستگی های موجود در منطقه .....
..... ۲۳	شکل ۲-۱۰- تصویر ماهواره ای نشان دهنده وجود دایک های لوکوگرانیتی قطع کننده توده.....
..... ۲۳	شکل ۲-۱۱-۲- رز دیاگرام نشاندهنده، راستای کلی دایک های آندزیتی قدیمی تر از توده .....
..... ۲۹	شکل ۲-۱۲- تصویری از بافت دانه ای شکل دار تا نیمه شکل دار .....
..... ۲۹	شکل ۲-۱۳- تصویری از بافت بین دانه ای در گابروها .....
..... ۲۹	شکل ۲-۱۴- تصویری از مگنتیت های لخته ای شکل .....
..... ۲۹	شکل ۲-۱۵-۲- تصاویری از مگنتیت های دارای حاشیه هلالی شکل و خمیده .....
..... ۳۳	شکل ۲-۱۶-۲- تصویری از حضور بلورهای اوژیت، پلازیوکلاز و مگنتیت در دیوریت ها .....
..... ۳۳	شکل ۲-۱۷-۲- تصویری از بافت دانه ای در کوارتزدیوریت ها .....
..... ۳۳	شکل ۲-۱۸-۲- تصویری از شکستگی و ریز دانه شدن موضعی بلور پلازیوکلاز در کوارتزدیوریت .....
..... ۳۴	شکل ۲-۱۹-۲- تصاویری از لخته های مگنتیت در دیوریت های کوارتزدار .....
..... ۳۴	شکل ۲-۲۰-۲- تصویری از مگنتیت با ساختمان اسکلتی در دیوریت ها.....
..... ۳۴	شکل ۲-۲۱-۲- تصویری از بافت دانه ای نیمه شکل دار در دیوریت ها .....
..... ۳۴	شکل ۲-۲۲-۲- تصویری از حضور زیرکن به صورت ادخال در بیوتیت های موجود در سنگ های دیوریتی .....
..... ۳۷	شکل ۲-۲۳-۲- تصویری از بافت گرافیکی بسیار زیبا در گرانودیوریت ها.....
..... ۳۷	شکل ۲-۲۴-۲- تصویری از بلورهای اسفن در گرانودیوریت ها .....
..... ۴۰	شکل ۲-۲۵-۲- تصویری از بافت گرافیکی در گرانیت ها.....
..... ۴۰	شکل ۲-۲۶-۲- تصویری از بافت گرافیکی در لوکوگرانیت ها .....
..... ۴۰	شکل ۲-۲۷-۲- تصویری از تبلور اکسید آهن به صورت تیغه ای (اولیژیست) در گرانیت ها.....
..... ۴۰	شکل ۲-۲۸-۲- تصویری از حضور کوارتز، اسفن و آهن تیغه ای (اولیژیست) در گرانیت ها .....
..... ۴۲	شکل ۲-۲۹-۲- تصویری از حفرات میارولیتی ایجاد شده در آنکلاوهای میکرو گرانولار مافیک .....
..... ۴۲	شکل ۲-۳۰-۲- تصویری از بافت میکرولیتی پورفیری در آندزیت ها.....
..... ۴۴	شکل ۲-۳۱-۲- نمایش ترسیمی ترتیب تبلور کانی های سازنده سنگ های مورد مطالعه.....

شکل ۱-۳- (الف) چرخش الکترون در اطراف هسته، (ب) عبور جریان از سیم پیچ.....	۵۲
شکل ۲-۳- نمودار حساسیت مغناطیسی در مقابل میزان کانی های فرومغناطیس و پارامغناطیس	۵۵
شکل ۳-۳- گرانیت های فرومغناطیس واحد مگنتی و گرانیت های پارامغناطیس فاقد مگنتی .	۵۶
شکل ۴-۳- نمایش ساده جهت یابی حوزه های مغناطیسی تشکیل شده در مواد فرومغناطیس	۵۷
شکل ۵-۳- میزان حساسیت مغناطیسی به عنوان تابعی از ترکیب سنگ شناسی	۶۰
شکل ۶-۳- بیضوی مغناطیسی مبتنی بر مقادیر K ₁ , K ₂ , K ₃	۶۲
شکل ۷-۳- مقادیر K _{max} , K _{int} , K _{mint} برابر K ₁₁ , K ₂₂ , K ₃₃	۶۲
شکل ۸-۳ H موازی با ترتیب ذرات باشد، جسم بیشترین مقدار حساسیت مغناطیسی الف- H عمود بر ترتیب قرارگیری ذرات، شکل ب- جسم کمترین مقدار حساسیت مغناطیسی	۶۳
شکل ۹-۳- شیب و جهت شیب نمونه (زاویه های D و I) در فضای جغرافیایی	۶۴
شکل ۱۰-۳- الف دستگاه مغزه گیر قدیمی. ب- دستگاه مغزه گیر جدید. ج خط راهنمایی و محل حفاری مغزه.....	۶۵
شکل ۱۱-۳- نحوه برداشت شیب و جهت شیب، توسط کمپاس و ترازیاب مغزه.....	۶۷
شکل ۱۲-۳- الف- نحوه خارج ساختن مغزه از زمین بعد از مشخص کردن شیب و جهت شیب ب- نحوه استفاده از نیم لوله پلاستیکی برای هاشور زدن مغزه. ج- شماره گذاری مغزه.....	۶۹
شکل ۱۳-۳- دستگاه MFK1-FA	۷۳
شکل ۱۴-۳- نمایش شماتیک علامت گذاری نمونه در موقعیت های مختلف و چرخش حول محورهای X, Y و Z	۷۷
شکل ۱۵-۳- الف نمایش بخش اندازه گیری کننده. شکل ب و ج نحوه قرارگیری نمونه در F1	۷۹
شکل ۱۶-۳- نحوه قرارگیری نمونه در مرحله F2	۸۰
شکل ۱۷-۳- نحوه قرارگیری نمونه در مرحله F3	۸۱
شکل ۱۸-۳- صفحه نتایج	۸۴
شکل ۱۹-۳- وضعیت قرارگیری پارامترهای P ₁	۸۹
شکل ۲۰-۳- چگونگی تعریف پارامتر P ₂	۹۰
شکل ۲۱-۳- تصاویری از نمونه استاندارد جهت کالیبراسیون دستگاه	۹۲
شکل ۲۲-۳- تصویری از نرم افزار Anisoft 4.2	۹۷
شکل ۲۳-۳- نحوه نمایش داده ها در نرم افزار Anisoft 4.2	۹۸
شکل ۲۴-۳- تصویر سیم پیچ حامل جریان و ایجاد میدان مغناطیسی	۱۰۰
شکل ۲۵-۳- الف و ب- نمودار H بر M	۱۰۰
شکل ۲۶-۳- بیضوی مغناطیسی و سه محور K ₁ , K ₂ , K ₃	۱۰۰
شکل ۲۷-۳- سه محور K ₁ , K ₂ و K ₃ در استریوگرام	۱۰۱
شکل ۲۸-۳- الف- بیضوی مغناطیسی دوکی شکل. ب- بیضوی مغناطیسی کلوچه ای شکل	۱۰۳
شکل ۲۹-۳- نمودار L در مقابل F	۱۰۵
شکل ۳۰-۳- نمودار L در مقابل F. با افزایش L و F مقدار P نیز افزایش می یابد	۱۰۵
شکل ۳۱-۳- نمودار L در مقابل F در نمونه های منطقه ظرفقد	۱۰۵
شکل ۴-۱ نقشه زمین شناسی توده گرانیتوئیدی ظرفقد	۱۰۸
شکل ۴-۲- مختصات جغرافیایی ایستگاه های مغزه برداری	۱۱۰
شکل ۴-۳ تصاویر استریوونت بدست آمده از نرم افزار Anisoft 42	۱۱۷
شکل ۴-۴- نقشه خطوارگی های مغناطیسی	۱۳۱
شکل ۴-۵- نقشه منطقه بندی تغییرات شیب خطوارگی مغناطیسی	۱۳۲

شکل ۴-۶- نقشه برگوارگی های مغناطیسی.....	۱۳۴.
شکل ۴-۷- نقشه منطقه بندی تغییرات شیب برگوارگی مغناطیسی.....	۱۳۵.
شکل ۴-۸- نقشه تغییرات حساسیت مغناطیسی میانگین.....	۱۳۷.
شکل ۴-۹- نقشه منطقه بندی تغییرات حساسیت مغناطیسی میانگین (پارامتر Km).	۱۳۸.
شکل ۴-۱۰- تصاویری از کانی مگنتیت در مقاطع صیقلی.	۱۳۹.
شکل ۴-۱۱- مقایسه نتایج اندازه گیری پارامترهای مغناطیسی ۱۶ نمونه ارسالی به فرانسه با نتایج حاصل از آزمایشگاه ژئومغناطیسی دانشگاه صنعتی شاهروд.	۱۴۰.
شکل ۴-۱۲- نمودار درصد وزنی Fe_2O_3 در مقابل Km.	۱۴۱.
شکل ۴-۱۳- نمودار Na_2O در مقابل K_2O	۱۴۲.
شکل ۴-۱۴- توزیع حساسیت مغناطیسی در کلیه ایستگاه نمونه برداری با ترکیب سنگ شناسی متفاوت.....	۱۴۲.
شکل ۴-۱۵- نمودار ستونی تغییرات حساسیت مغناطیسی در مقابل سنگ شناسی توده گرانیتوئیدی ظفرقند.....	۱۴۲.
شکل ۴-۱۶- قرارگیری آنکلاوهای میکروگرانولار مافیک با شیب کم در توده گرانیتوئیدی ظفرقند.....	۱۴۲.
شکل ۴-۱۷- نمودار حساسیت مغناطیسی در مقابل دما	۱۴۵.
شکل ۴-۱۸- نقشه ایزوتروپی مغناطیسی.....	۱۴۸.
شکل ۴-۱۹- نقشه منطقه بندی تغییرات پارامتر P	۱۴۹.
شکل ۴-۲۰- نمودار توزیع کلی پارامتر P بر حسب لیتولوژی در کلیه ایستگاه ها	۱۵۰.
شکل ۴-۲۱- نمودار توزیع لگاریتمی Km در مقابل P	۱۵۰.
شکل ۴-۲۲- نقشه پارامتر شکل	۱۵۲.
شکل ۴-۲۳- نقشه منطقه بندی تغییرات پارامتر T	۱۵۳.
شکل ۴-۲۴- نمودار توزیع کلی پارامتر T در کلیه ایستگاه ها بر حسب سنگ شناسی.	۱۵۴.
شکل ۴-۲۵- نمودار توزیع لگاریتمی Km در مقابل T	۱۵۴.
شکل ۴-۲۶- تصاویر میکروسکوپی از فابریک ماقمایی در توده گرانیتوئیدی ظفرقند.	۱۵۶.
شکل ۴-۲۷- تصاویر میکروسکوپی از فابریک ساب ماقمایی در توده گرانیتوئیدی ظفرقند.	۱۵۷.
شکل ۴-۲۸- نقشه توزیع ایستگاه های نمونه برداری بر حسب سنگ شناسی.	۱۵۹.
شکل ۴-۲۹- نمودار ستونی فراوانی سنگ شناسی در مقابل درصد ایستگاه های نمونه برداری	۱۶۰.
شکل ۴-۳۰- نقشه قلمروهای مغناطیسی در توده گرانیتوئیدی ظفرقند.	۱۶۲.
شکل ۴-۳۱- نقشه بخش بندی هایی برگوارگی های مغناطیسی.....	۱۶۳.
شکل ۴-۳۲- استریوگرام نشاندهنده وضعیت خطواره های مغناطیسی در قلمرو ۱A	۱۶۶.
شکل ۴-۳۳- استریوگرام نشاندهنده وضعیت قطب برگواره های مغناطیسی در قلمرو ۱A.....	۱۶۶.
شکل ۴-۳۴- استریوگرام نشاندهنده وضعیت خطواره های مغناطیسی در قلمرو ۱B.....	۱۶۸.
شکل ۴-۳۵- استریوگرام نشاندهنده وضعیت قطب برگواره های مغناطیسی در قلمرو ۱B.....	۱۶۸.
شکل ۴-۳۶- بررسی وضعیت کنتاکت در توده گرانیتوئیدی	۱۶۹.
شکل ۴-۳۷- استریوگرام نشاندهنده وضعیت خطواره های مغناطیسی در قلمرو ۲	۱۷۱.
شکل ۴-۳۸- استریوگرام نشاندهنده وضعیت قطب برگواره های مغناطیسی در قلمرو ۲.....	۱۷۱.
شکل ۴-۳۹- تصاویری از آنکلاوهای میکروگرانولار مافیک در حاشیه روستای برگهر.	۱۷۲.
شکل ۴-۴۰- استریوگرام نشاندهنده وضعیت خطواره های مغناطیسی در قلمرو ۳.....	۱۷۴.
شکل ۴-۴۱- استریوگرام نشاندهنده وضعیت قطب برگواره های مغناطیسی در قلمرو ۳.....	۱۷۴.
شکل ۴-۴۲- استریوگرام نشاندهنده وضعیت خطواره های مغناطیسی در قلمرو ۴.....	۱۷۶.

شکل ۴-۴۳- استریوگرام نشاندهنده وضعیت قطب برگواره های مغناطیسی در قلمرو ۴	۱۷۶
شکل ۴-۴۴- استریوگرام نشاندهنده وضعیت خطواره های مغناطیسی در قلمرو ۵	۱۷۸
شکل ۴-۴۵- استریوگرام نشاندهنده وضعیت قطب برگواره های مغناطیسی در قلمرو ۵	۱۷۸
شکل ۴-۴۶- تصویری از توده لوكوگرانیتی چاه شیرین.	۱۷۹
شکل ۴-۴۷- تصویری از توده گرانیتی شمال مزرعه سید.	۱۷۹
شکل ۴-۴۸- استریوگرام نشاندهنده وضعیت خطواره ها در کل قلمروهای توده گرانیتوئیدی ظفرقند.	۱۸۱
شکل ۴-۴۹- استریوگرام نشاندهنده وضعیت قطب برگواره های مغناطیسی در کل قلمروهای توده گرانیتوئیدی ظفرقند.	۱۸۱
شکل ۴-۵۰- استریوگرام نشاندهنده وضعیت برگواره های مغناطیسی در قلمروهای پنجگانه توده گرانیتوئیدی ظفرقند.	۱۸۲
شکل ۴-۵۱- نقشه قلمروهای مغناطیسی و استریوگرام های مربوطه	۱۸۳
شکل ۴-۵۲- الگوی کلی جایگزینی توده نفوذی ظفرقند.	۱۸۶

فهرست جداول

جدول ۱-۳ - معرفی میزان حساسیت مغناطیسی از کانی های دیا، پارا و فرومغناطیسی	۵۵
جدول ۲-۳ - برخی از ویژگی های دستگاه حساسیت سنج مغناطیسی MFK1-FA	۷۵
جدول ۳-۳ - اطلاعات نمایش داده شده بر روی صفحه نمایش پس از اندازه گیری در هر مرحله.	۷۹
جدول ۳-۴ - راهنمای کلیدهای منوی اصلی	۸۵
جدول ۳-۵ - نمایش فهرست دستورات یا گزینه های کمکی	۸۶
جدول ۳-۶ - اطلاعات نمایش داده شده بعد از اندازه گیری نمونه استاندارد کالیبراسیون	۹۲
جدول ۳-۷ - پارامترهای مغناطیسی قابل استفاده در تفسیرهای مغناطیسی	۹۵
جدول ۳-۸ - مقادیر اولیه حاصل از اندازه گیری حساسیت مغناطیسی به ازای هر نمونه	۹۶
جدول ۴-۱ - میانگین کلی پارامترهای مغناطیسی کلیه ایستگاه ها جهت رسم نقشه های مغناطیسی	۱۱۱
جدول پیوست-۱ - داده های موقعیت جغرافیایی، شیب و امتداد مغزه های برداشت شده در هر ایستگاه	۱۸۹
جدول پیوست-۲ - داده های خروجی حاصل از اندازه گیری پارامترهای انتخابی توسط دستگاه MFK1-FA به ازای هر نمونه	۱۹۲

۱-۱- موقعیت جغرافیایی

منطقه مورد مطالعه در ۱۶۰ کیلومتری شمال شرق اصفهان و ۴۰ کیلومتری جنوب شرق اردستان قرار دارد. این منطقه بخشی از نقشه‌های زمین‌شناسی ۱:۲۵۰۰۰۰ کاشان و ۱:۱۰۰۰۰۰ اردستان را شامل می‌شود و دارای مختصات جغرافیایی $27^{\circ} 51' 57''$ طول جغرافیایی شرقی و $32^{\circ} 23' 59''$ عرض جغرافیایی شمالی می‌باشد. توده گرانیتوئیدی ظفرقند در محدوده‌ای تقریباً به وسعت ۸۰ کیلومتر مربع رخنمون دارد و دارای روند کلی شمال غربی-جنوب شرقی است. با این وجود، توده مزبور، خود از چند توده کوچک و بزرگ تشکیل شده است.

۱-۲- راه‌های ارتباطی

منطقه مورد مطالعه در جنوب ظفرقند و در محدوده روستاهای قهساره، مبارکه، ماربین، تقی‌آباد و اونج قرار دارد. از لحاظ مسیر دسترسی، می‌توان این توده را به دو بخش شرقی-غربی تقسیم کرد. دسترسی به بخش شرقی توده مورد مطالعه از طریق راه‌های زیر امکان‌پذیر است: در جاده اصفهان-نائین پس از پلیس راه سگزی، جاده‌ای به سمت شمال شرق منشعب می‌شود که شهرهای زفره و ظفرقند را به هم متصل می‌کند. در این مسیر پس از گذر از زفره و قهساره به روستاهای مبارکه، ماربین، تقی‌آباد و بیدشک می‌رسیم. راه‌های منتهی به این روستاهای سایر راه‌های خاکی موجود در منطقه، دسترسی به این بخش را امکان‌پذیر می‌سازد.

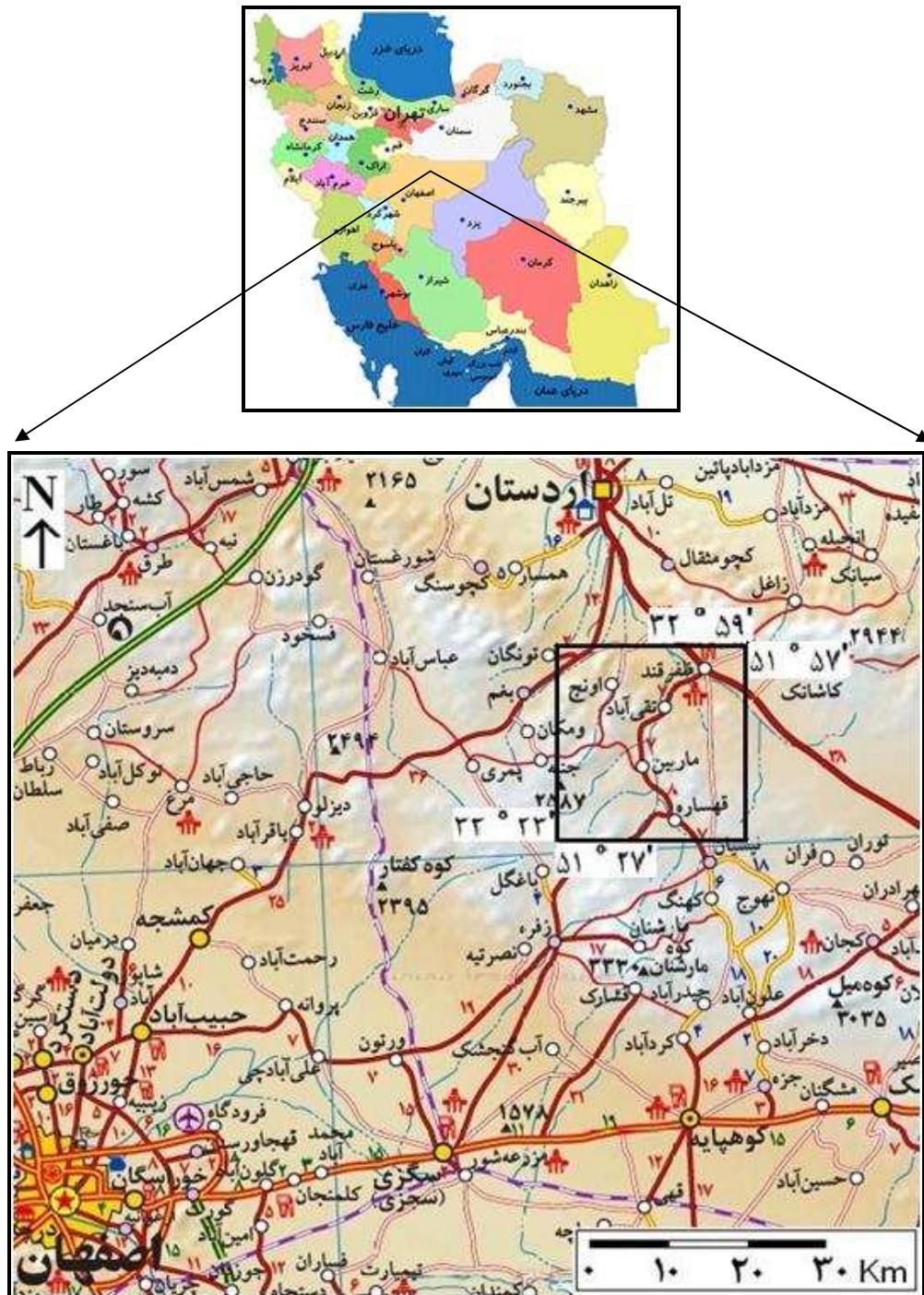
دسترسی به بخش غربی منطقه از طریق جاده اردستان- اصفهان امکان‌پذیر است. پس از خارج شدن از جاده اردستان- نائین (از محل سه راهی جاده اصفهان- نائین)، ۱۲ کیلومتر به سمت جنوب حرکت می‌نماییم، از آنجا جاده‌ای به سمت شرق منشعب می‌شود که با تابلوی راهنمای اونج مشخص شده است. پس از طی مسافت حدود ۱۰ کیلومتر به روستای اونج می‌رسیم. از شمال روستای اونج جاده‌ای به سمت شرق منشعب می‌شود که پس از گذر از روستای مخربوئه برگهر، دسترسی به بخش غربی را امکان‌پذیر می‌سازد (شکل ۱-۱).

۱-۳-۱- آب و هوا، ریخت‌شناسی و جغرافیای انسانی

آب و هوای منطقه، تابع وضعیت ریخت‌شناسی بوده و دارای تابستان‌های گرم و زمستان‌های سرد و خشک می‌باشد. میزان کم تا متوسط بارندگی در این منطقه باعث شده است که سفره‌های آب زیرزمینی به خوبی تغذیه نگرددند. به همین علت تعداد کمی چشمۀ در منطقه وجود دارد و رودخانه‌های موجود در منطقه نیز غالباً فصلی هستند. قنات‌ها منبع اصلی تأمین کننده آب ساکنین این منطقه می‌باشند. به علت بارندگی کم و طبیعت خشک منطقه، پوشش گیاهی ضعیف و اغلب از نوع استپ بیابانی است.

ریخت‌شناسی منطقه متأثر از جنس و تنوع سنگ‌شناسی، عوامل تکتونیکی، فرسایش و آب و هوای منطقه است (شکل ۱-۲ و ۱-۳).

اغلب فعالیت‌های ساکنین مناطق اطراف توده نفوذی، باغداری، کشاورزی، دامداری و صنایع دستی می‌باشد. از مهمترین محصولات منطقه می‌توان به گندم، جو، صیفی‌جات، انار، بادام، انگور، سیب، گردو و انجیر اشاره کرد.

شکل ۱-۱- موقعیت جغرافیایی و راههای ارتباطی منطقه مورد مطالعه.

. شکل ۱-۲ تصویر ماهواره‌ای منطقه مورد مطالعه برگرفته از نرم‌افزار

شکل ۳-۱ دورنمای کلی منطقه مورد مطالعه، دید به سمت جنوب غرب. در این تصویر، روستای ماربین در بین درختان دیده می‌شد.